

Nr 252.

Av fru **Ewerlöf** och herr **Håstad**, om åtgärder till förstärkande av rätten för med svensk kvinna gift utländsk man att här i riket vistas.

Enligt 1924 års medborgarskapslag erhåller utländsk kvinna, som ingår äktenskap med svensk medborgare, därmed också svenskt medborgarskap, oberoende av personliga kvalifikationer. Denna bestämmelse har på senare tid föranlett mycken diskussion genom att de s. k. skenäktenskapens antal stigit i samband med förföljelserna av olika befolkningsgrupper ute i Europa. Kritiken däremot har gått ut på att svenska män ofta mot vederlag ställt sig till förfogande för ingående av äktenskap med utländska kvinnor, som därigenom köpt sig svenskt medborgarskap och fredat sig från utvisning eller förpassning från riket, även om något sådant ur samhällets synpunkt med hänsyn till vederbörandes personliga förhållande varit önskvärt.

Här är emellertid icke meningen att dryfta detta spörsmål närmare, utan endast att påvisa detsamma.

Därest utländsk man gifter sig med svensk kvinna, är emellertid förhållandet annorlunda. Mannen förvärvar därmed enligt gällande lagstiftning icke svenskt medborgarskap. Om man bortser från kravet på kvinnans likställighet med man — enligt vilket väl i detta fall även den utländske mannen borde följa sin svenska hustrus medborgarskap — torde däremot intet vara att invända. Annorlunda ställer det sig dock med hänsyn till rätten till fredande från utvisning och förpassning från riket. Såsom ovan påtalats, kan utländsk kvinna efter giftermål med svensk man icke bli föremål för dylik åtgärd, men detta gäller icke utländsk man, som gift sig med svensk kvinna. Som vistelse här i riket i dylikt fall är beroende av uppehållstillstånd för viss tid, föreligger intet hinder för att vederbörande efter utgången av uppehållstillståndet kan bli tvungen att övergiva maka och eventuella barn för att begiva sig ur riket, kanske för oöverskådlig tid. Därest utlänningen genom arbete här i riket försörjer sig och sin familj, kan följderna av hans nödtvungna avresa bli att familjen utan mannens inkomster måste falla det allmänna till last. Även ur rent humanitär synpunkt kan det starkt ifrågasättas, huruvida icke med hänsyn till den hemmavarande svenska makans och eventuella barns naturliga intresse av att få behålla sin make resp. fader i familjens sköte gällande lagstiftning på denna punkt bör kompletteras med restriktiva bestämmelser för att i möjligaste mån förhindra uppkomsten av dylika intressekonflikter. Som det

nu är kan den myndighet, som beviljar uppehållstillstånd och förlänger dessa, av skäl, som icke behöva meddelas vederbörande, besluta att vägra förlängning av uppehållstillstånd i dylika fall. Givet är ju, att ett dylikt beslut är berättigat, när skäl föreligger för utvisning enligt 31 § utlänningslagen och även såsom regel när vederbörande faller fattigvården till last, men i andra fall borde förlängning av uppehållstillstånd icke kunna vägras, om ej särskilda skäl därtill finnas. Fall ha faktiskt förekommit, som aktualiserat nödvändigheten av en lagändring på denna punkt. Det kan icke vara riktigt, att för samhället helt ovidkommande motiv kan bliva avgörande för en dylik utlännings rätt att här i riket vistas och därmed för hans och hans svenska familjs framtida öde.

I det syfte, varom här är fråga, bör 10 § utlänningslagen kompletteras med ett stadgande av ungefärligen följande innebörd och lydelse: »Förlängning av uppehållstillstånd för utländsk man, som är gift med svensk kvinna, må icke, så länge makarna sammanleva, vägras med mindre synnerliga skäl därtill äro.»

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen för sin del måtte besluta om tillägg till utlänningslagen i huvudsaklig överensstämmelse med vad ovan förordats, i syfte att förstärka med svensk kvinna gift utländsk mans rätt att här i riket vistas.

Stockholm den 23 januari 1947.

Elsa Ewerlöf.

Elis Håstad.
